

посібник. – К.: КНЕУ, 1999. – 164с. 21. Дрейф В.Дж., Бродські А. Акт про телекомунікації 1996 року: Закон переписано наново / телекомунікації в умовах інформаційної доби. Інформаційна агенція Сполучених Штатів. 2000. – С. 36-45. 22. *Information Superhighway: An Overview of technology Chnology Challenjes, Report to the USA Congres, 1995.* 23. Фріден Р.М., Дрейф В.Дж. Глобальна інформаційна інфраструктура / Телекомунікації в умовах інформаційної доби. Інформаційна Агенція Сполучених Штатів. 2000. – С. 85-89. 24. *Основы международных валютно-финансовых и кредитных отношений: Учебник / Научн. ред. д-р. екон. наук, проф. В.В.Круглов.* – М.: ИНФРА-М, 1998. – 432 с. 25. Юценко В.А., Міщенко В.І. Валютне регулювання: Навч. посібник. – К.: Знання, КОО, 1999. – 359 с. 26. Кузьмін О.Є., Князь С.В., Георгіаді Н.Г. Міжнародні фінанси: конспект лекцій для студентів базового напрямку 6.0501 “Економіка і підприємництво” дистанційної форми навчання / серія “Дистанційне навчання. – Львів: Видавництво Нац. ун-ту “Львівська політехніка”, 2002. – 64 с. 27. Наказ департаменту спеціальних телекомунікаційних систем та захисту інформації Служби безпеки України “Положення про контроль за функціонуванням системи технічного захисту інформації” від 11 січня 2000 року № 10 / 4231. 28. Цимбалюк В., Павловський В., Грищенко В. *Основи інформаційного права України: Навч. посібник.* – К.: Знання, 2004. – 247 с.

УДК 338.242

П.Ю. Лазур

Львівський кооперативний коледж економіки і права

ПРО ІНСТРУМЕНТИ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ

© Лазур П.Ю., 2005

Досліджено проблему ефективності державного регулювання економіки. Вказується на основні інструменти державного регулювання економіки. Здійснюється порівняльний аналіз ефективності державного регулювання приватного і неприватного секторів економіки.

They investigate the problem of efficiency of the State economic regulation. They indicate in it the basic instruments of State economic regulation. They make a comporative analysis of efficiency of the State regulation of the private and others economic fields.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Важливим інструментом державного регулювання економіки є державне підприємництво. Навіть в моделях інноваційного розвитку держава забезпечує функціонування тих галузей, підприємств і сфер економіки, де господарювання на приватних засадах неможливе, неефективне або непривабливе (невигідне) для приватного капіталу [1]. Для вирішення цих завдань використовують такий інструмент державного регулювання, як державне підприємництво. "У ринковій системі господарювання державне підприємництво забезпечує ефективність виконання макрозавдань" [2]. Однак крім виконання макрофункцій, державні підприємства виконують мікроекономічні функції, пов'язані з підвищенням комерційної ефективності (прибутковості, рентабельності тощо).

Основні цілі статті:

- 1) визначена макроекономічна ефективність, яка впливає на функціонування державних підприємств;
- 2) наведений аналіз проблеми ефективності державних підприємств;

- 3) зазначені основні показники, які впливають на ефективність державних підприємств;
- 4) виявлено роль і місце планування в системі державного регулювання господарства.

Розглянемо питання ефективності державних підприємств як інструмента регулювання економіки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. У літературі активно обговорюється проблема так званої низької ефективності державних підприємств. На нашу думку, варто звернути увагу на таких головних аспектах цієї дещо надуманої проблеми.

1. В усіх країнах можна знайти галузі, де існує немало високоефективних державних підприємств, які успішно конкурують з приватними і цілком справляються з покладеними на них урядом соціально-економічними завданнями. Які чинники забезпечують їм успіх? Передусім підприємствами управляють компетентні і ділові менеджери, здатні провадити раціональну економічну політику. По-друге, в окремих випадках висока ефективність досягається завдяки монопольному становищу підприємств. По-третє, причиною високої ефективності державних компаній можуть бути урядові дотації, які підвищують рентабельність виробництва. По-четверте, деякі державні підприємства стають ефективними і прибутковими завдяки дуже високим довгочасовим інвестиціям або прискореній амортизації.

2. У всіх розвинутих країнах, і цього не можна не брати до уваги, зростання ефективності приватних підприємств значною мірою залежить від обсягів державних інвестицій у базову інфраструктуру: автомагістралі, газопроводи, водопостачання та водовідведення, аеропорти, лінії електропередач тощо. Цією інфраструктурою, яку створює і експлуатує держава, користується приватний сектор.

3. Порівнюючи державні і приватні підприємства, треба враховувати не мікроекономічну, а макроекономічну ефективність. Для державних підприємств головною є макроекономічна ефективність (успішність реалізації соціально-економічних цілей в країні), а мікроекономічна ефективність – другорядна. Тепличні умови господарювання (обмеження конкуренції, штучна підтримка цін, бюрократизація управління тощо) приводять до слабшого сприйняття державними підприємствами досягнень НТП, знижують їх економічну мобільність та комерційну гнучкість.

4. Функціонування державного сектора, який у критичні для ринкової економіки дні сприяв її відродженню, мусить і надалі залишатися в арсеналі засобів, які використовуються урядом для підтримки динамічної рівноваги (ресурсної, соціальної, політичної, інституціональної) економіки. Однак під впливом НТП і, передусім, нових технологій (комунікаційних, інформаційних, космічних, біологічних, хімічних тощо) доводиться вносити зміни в систему оцінки ролі державного регулювання: або згортати державний сектор, або активізувати його діяльність та підвищити ефективність шляхом поєднання державної і приватної власності і включення у новий етап НТП. В Європі перший шлях застосувала Великобританія, а другий – Франція.

Аналіз проблеми ефективності державних підприємств у літературі, а також практики приватизації в 1922–2002 рр., свідчить про наявність цілого спектра поглядів.

1. Одні економісти (неокласичний напрям) вважають, що державне виробництво неефективне. При цьому посилаються на статистику збиткових підприємств, низьку рентабельність, обсяги бюджетних дотацій, бюрократію, корупцію, низьку продуктивність праці і якість продукції тощо. Серед причин неефективності багатьох державних підприємств інколи називають нерозділеність власності і управління, відчуженість засобів і результатів праці (або спосіб поєднання робітника і засобів виробництва).

2. Другі економісти (інституційний напрям) вважають, що ефективність державних підприємств мусить бути високою, і цьому сприяють специфікація їх прав власності. На основі чіткого визначення і закріплення прав власності можна створювати і застосовувати різні механізми реалізації прав власності: оперативне управління, господарське відання, оренда, концесія, трасти, акціонування тощо.

3. Треті вчені займають компромісну позицію: державні (як і приватні) підприємства мають переваги і недоліки. Тому державні підприємства не приречені за будь-яких умов уступати в ефективності приватним підприємствам. Ця позиція є реалістичною.

Суть у тому, що ефективність державної форми власності є складнішою категорією, ніж ефективність приватної форми власності. Приватне підприємство орієнтується на отримання прибутку і в цьому проявляється його ефективність, а державні підприємства можуть свою ефективність проявляти в іншому – забезпечення надійної оборони країни, вирівнювання рівнів розвитку регіонів, проведення структурної перебудови економіки тощо.

Як правильно зазначає Н. Волостков, ефективність або неефективність державних підприємств визначається специфікою їх статусу, функціями і конкретними завданнями з врахуванням фактора часу. "Фактор часу в даному випадку є дуже важливим, оскільки в силу тих чи інших обставин, в тому числі і форс-мажорних, держава може доручити своєму підприємству, яке навіть має прибуток, такі функції, здійснення яких здатне привести його до важкого фінансового становища" [3].

Не можна погодитися з тим, що всі державні підприємства ніби-то захищені від конкуренції, яка є фактором ефективності. Деякі державні підприємства дійсно захищені від конкуренції (природні монополісти, компанії ВПК). Однак в умовах НТП ці галузі поступово гублять статус неконкурентності. Наприклад, зв'язок нині став конкурентною галуззю. Окрім того, державні підприємства можуть конкурувати з іноземними фірмами.

В умовах ринкового реформування економіки потребує переосмислення ролі і місця планування в системі державного регулювання господарства.

Передусім, на нашу думку, систему народногосподарського планування треба було не руйнувати, а якісно її змінити і пристосувати до умов ринку. Однак ще й нині, як правильно зазначає А. Ревенков, "-замовчують необхідність планування на макро- і мезорівнях, а система планування на рівні фірми зорієнтована на західний досвід" [4].

По-друге, в нинішніх умовах планування повинно бути індикативним, тобто відображати формування системи індикаторів (параметрів), які характеризують стан і розвиток господарюючих суб'єктів відповідно до соціально-економічної політики держави. Однак це зовсім не означає, що треба забути термін "директивність планування". Адже всякий схвалений і прийнятий план у певному сенсі є директивним. Якщо план не виконується, то не виконується його координаційна, організаційна і мобілізаційна роль.

Головним змістом індикативного планування є наукове обґрунтування і розробка цілей, пріоритетів і пропозицій соціально-економічного розвитку країни на перспективний період. Індикативні плани розвитку народного господарства та його окремих галузей, на відміну від директивних, є орієнтовними. Вони за своїм змістом охоплюють певну сукупність кількісних і якісних показників, які мають обов'язковий характер для суб'єктів господарювання.

По-третє, напрямок соціально-економічного розвитку задає не ринок (чи закони ринку), а план. План – це результат цілеспрямованої діяльності суб'єкта господарювання з визначення перспектив соціально-економічного розвитку [4]. Цілеспрямований вплив на економічні процеси можливий тільки на основі науково-обґрунтованих планів. Для кожного виду економічної діяльності в певний момент часу існують оптимальні організація і масштаби факторів виробництва. У зв'язку з цим російський вчений А.В.Чаянов писав, що "в яких би розмірах не будувалося господарство, воно завжди має пропорціональність частин і відому закономірність їх співвідношення, властиву кожній системі господарства, обумовлену технічною доцільністю і необхідністю. Всяке порушення цієї гармонії призводить до неминучого і відчутного зниження продуктивності витрат праці і капіталу, так як виводить господарство із оптимального поєднання виробничих факторів" [5]. Без планування не може бути забезпечена пропорційність розвитку, збалансованість виробництва і споживання, формування прогресивної структури.

По-четверте, держава на основі загальнонаціонального індикативного плану покликана не тільки впливати на розвиток МПС, але й співпрацювати з великим капіталом і підприємництвом, при цьому погоджувати наміри держави і бізнесу.

По-п'яте, світовий досвід засвідчує, що у кризові періоди розвитку держава застосовує видиму руку впливу, зокрема планування і протидію стихійній волі ринку. Так було в США в роки правління Ф. Рузвельта, так було в ФРН за часів Л.Ергарда, так було в Південній Кореї (план Натана), так було у Франції - план Монне тощо.

По-шосте, в державному секторі директивне планування доцільно зберегти при суттєвому послабленні його жорсткості, а в недержавному секторі забезпечити взаємодію плану і ринку.

До найважливіших завдань планування належать визначення суспільних потреб; виявлення можливих для їх задоволення матеріальних, трудових і фінансових ресурсів; обґрунтування найраціональніших напрямків використання ресурсів; забезпечення збалансованості розвитку між сферами, галузями, видами виробництва, економічними районами; підвищення ефективності використання ресурсів.

Отже, все вищенаведене дає змогу дійти висновку, що вільний ринок без обмежень – це нерозумно і шкідливо. Значною мірою невдачі ринкових трансформацій в перехідних економіках спричинені відмовою держави від інституцій загальнонаціонального планування.

Сьогодні нерідко ліберали-ринковики протиставляються державникам. Цього напевне не запобігти в умовах переходу до ринкової економіки, коли ліберали повністю виключають економічну роль держави, а консерватори – регулюючу роль ринкових механізмів. Чисто ринкової економіки в природі не існує. Реальна ринкова економіка, навіть на початках свого становлення, не обходилась без втручання держави. Змінювались тільки завдання, форми, інструменти та масштаби такого втручання. Спершу це була просто охорона прав приватної власності, сприяння розвитку транспорту та зв'язку, підтримка молодого національного промисловості і сільського господарства шляхом захисту внутрішнього ринку від іноземних конкурентів. Пізніше, в міру розвитку економіки, формування кредитно-фінансової системи, розгалуження галузевої структури виробництва і соціальної структури самого суспільства була необхідність у корективі результатів ринкового механізму.

При всій досконалості цього механізму, який регулює пропорції суспільного виробництва у відповідність до змін попиту та пропозиції, в його компетенцію входить порівняно вузький сегмент суспільних відносин. За його межами залишається широкий діапазон тісно пов'язаних з ним соціальних, економічних, міжнаціональних, міждержавних та інших відносин. Ринок здійснює суттєвий вплив на ці сфери суспільного життя, проте не в змозі їх регулювати. Цю функцію змушена брати на себе держава.

Таке поєднання ринку та державного регулювання є дуже складною саморозвиваючою системою. Під час її еволюції ці дві частини вдосконалюються, пристосовуються до нових умов та одна до одної. Товарний ринок доповнюється грошовим ринком, первинним та вторинним ринком цінних паперів. У кожному з цих сегментів ринку появляються все нові та нові інструменти, форми, методи купівлі-продажу товарів, послуг, фінансових ресурсів. Своєю чергою державне втручання в економіку також постійно ускладнюється та розгалужується. Поряд із забезпеченням суспільних потреб (оборона, підтримання порядку в країні, захист її економічних інтересів на міжнародній арені тощо) держава все більше бере участь в перерозподілі національного доходу між різними соціальними групами суспільства, між галузями виробництва та регіонами країни. З'ясуємо цей інструмент впливу держави на економіку детальніше.

Досить очевидним свідченням про зростання економічної ролі держави є зростання частки у споживанні та перерозподілі ВВП. Проте цей показник не повністю відображає економічну роль держави, оскільки значна частина її державних функцій (зокрема відповідне законодавство, судочинство, арбітраж з майнових спорів, поточна та довгострокова макроекономічна і зовнішньоторговельна політика), пов'язана з використанням ВВП тільки в частині видатків на утримання державного апарату, а вони не перевищують сьогодні в промислово розвинених країнах 2–3% [6]. Проте частка держави в ВВП є досить репрезентативною, оскільки все більша частина її економічних функцій пов'язана із споживанням та перерозподілом національного доходу. Ці функції розділяються на три макрогрупи [7]: перерозподіл доходів, спрямований на зменшення соціальної нерівності, а також забезпечення непрацевдатних за віком, за станом здоров'я тощо;

перерозподіл ресурсів з метою підтримки оптимальних для даної країни міжгалузевих пропорцій; макроекономічна стабілізація, тобто сприяння приватному сектору в забезпеченні повного використання капіталу і стійкості цін, що частково пов'язано з податковою політикою, державними кредитами та субсидіями.

Як видно з таблиці, за 1880–1998 рр. частка державних видатків в Японії зросла в 3,2 раза, Франції – 3,6 раза, Англії та США – 4 рази, Німеччині – 4,7 раза, а в Швеції – в 10 разів. Загалом з 24 промислово розвинених країн - членів Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) цей показник тільки з 1960 року виріс в середньому в 1,5 раза.

Таблиця

Динаміка державних видатків в ВВП провідних індустріальних країн за 1880–1998 рр. [8]

Країна	1880	1929	1960	1970	1980	1990	1998
США	8,0	10,0	27,8	32,2	31,4	32,8	33,1
Японія	11,0	19,0	18,3	19,3	32,0	31,3	35,5
Англія	10,0	24,0	32,632,6	39,3	43,0	39,9	39,7
Німечч.	10,0	31,0	32,0	37,6	47,9	45,1	47,4
Франц.	15,0	19,0	34,634,6	38,9	46,1	49,8	53,2
Швец.	6,0	8,0	31,1	43,8	60,1	59,1	60,8

Які причини такого збільшення державних видатків? Чи може воно зумовлено зростанням асигнувань на оборону? Оскільки в міру ускладнення та, відповідно, і подорожчання військової техніки, збільшення видатків на підготовку кваліфікованого персоналу асигнування на оборону збільшуються. Проте тільки відносно (як частина державних видатків або ВВП) вони залишаються стабільними, збільшуючись тільки в періоди "гарячих" або "холодних" воєн. За останні півстоліття такі видатки у всіх індустріальних країнах мають тенденцію до пониження. Навіть у наймогутнішій державі світу – США – частка видатків на оборону в загальних видатках бюджету з 89,5% в 1945 р. знизилась до 62,4 в 1955 р., 42,8 в 1965 р., 26,7 в 1985 р. та 17,9% в 1995 р. [9].

Під час аналізу зміни структури державних видатків за останні 50 років передусім впадає в очі явне домінування та неухильне зростання частки асигнувань на соціальне забезпечення та соціальне страхування. Йдеться про пенсії по старості та інвалідності, пенсії ветеранам війни, допомоги для безробітних, отримання житла, продовольчої та іншої допомоги. Частка таких трансфертів зростає у всіх розвинених країнах і в середині 90-х становила близько 35% всіх державних видатків.

Збільшення видатків на соціальне страхування зумовлене низкою причин. По-перше, підвищення в індустріальну та постіндустріальну епоху ролі "людського капіталу", як головної сили, що рухає економічним зростанням та нагромаджує національне багатство. Під кінець ХХ ст. природні та фінансові ресурси відступили в цьому відношенні на задній план, даючи місце творчій та новаторській діяльності людини. На основі аналізу національного багатства 192 країн експерти Світового банку підраховали, що на частку виробничих фондів у середині 90-х років припадало 16% національного багатства, природних ресурсів – 20, "людського капіталу" – 64% [10]. На такому ґрунті твориться гуманізація суспільних відносин: турбота про людину від її народження до глибокої старості стала не тільки умовою процвітання суспільства, але й найважливішою нормою моралі.

По-друге, підвищення частки соціального забезпечення зумовлене демографічними факторами. З одного боку збільшується кількість населення, а відповідно і кількість тих громадян, котрі потребують підтримки від суспільства. З іншого, зміни у віковій структурі: чим вищий рівень життя, тим вища його середня тривалість, а відповідно і вища частка людей похилого віку. Так, в країнах "великої сімки" частка населення у віці від 65 років і старше збільшилась з 9,2 в 1960 р, до 14,1 в 1996 р. [11].

По-третє, ринкова економіка створює фундамент для поглиблення нерівності в доходах між різними соціальними групами населення. Такий розрив є дуже великим у країнах, що розвиваються

та стали на шлях ринкових перетворень. Так, в Мексиці на початку 90-х років розрив у рівнях доходів між групою в 20%, що має найвищі доходи, та групою в 20%, що має найнижчі доходи, становив 13,5 раза, в Зімбабве – 15,6 раза, Кенії – 18,3, Бразилії – 25,7, а в Панамі – понад 30 разів. Така ситуація створює напругу в суспільстві і досить часто є причиною конфліктів. У США такий розрив становить 9,4 рази, Англії – 5,6, Канаді – 5,2, Бельгії – 3,6 разів [12].

Вагомим інструментом державного регулювання економіки є підтримка міжнародної конкурентоспроможності та оптимальної структури виробництва. Хоча в економіці структура капіталовкладень визначається переважно приватним підприємництвом, держава не знімає з себе відповідальності за підтримку найбільш раціональних для даної країни галузевих пропорцій виробництва та експорту, збалансований розвиток її регіонів. Вона вносить корективи в динаміку таких пропорцій двояко. З одного боку, шляхом законодавчого регулювання податкових та інших преференцій тим галузям або регіонам, які, на думку уряду, потребують цієї підтримки. У число таких преференцій входить тарифний та інший захист окремих секторів внутрішнього ринку від іноземних конкурентів. З іншого боку, шляхом надання таким галузям або регіонам пільгових кредитів або державних гарантій приватним кредиторам, що позичають свої капітали, і, врешті-решт, шляхом прямого або побічного субсидування таких підприємств з державного бюджету.

За останні десятиліття відбувається глобальна лібералізація зовнішньоторговельних режимів та постійне зниження тарифних та інших бар'єрів, внутрішні ринки стають все відкритішими для іноземних експортерів.

У таких умовах, втрачаючи торгово-політичний інструмент структурної та промислової політики, держава змушена все більше використовувати для таких цілей бюджетне фінансування та кредитування галузей та регіонів, що потребують підтримки. Тим більше, що потреба в такому втручанні не зменшується, а швидше збільшується, оскільки національний економічний простір робиться все інтегрованішим у світову економіку і є легко вразливим для різних несподіванок, що походять ззовні. Тому урядам доводиться шукати такі способи підтримки своїх слабких галузей, регіонів і навіть окремих великих підприємств, які б не суперечили міжнародним цивілізованим торговельним та іншим економічним відносинам.

Велика частина таких асигнувань спрямовується на підтримку та розвиток транспортної та комунікаційної інфраструктури, від стану якої великою мірою залежить і збалансованість соціально-економічного розвитку регіонів всередині кожної країни, виробничо-коопераційні зв'язки між промисловими підприємствами, привабливість національної економіки для іноземних інвесторів та багато інших умов ефективного розвитку.

Поряд із загальною підтримкою конкурентоспроможності у формі асигнувань на освіту, НДДКР, транспортну та комунікаційну інфраструктуру, уряди країн надають пряму та побічну (через податкові пільги) допомогу деяким конкретним галузям економіки. Йдеться з одного боку про трудомісткі та матеріаломісткі галузі, які є відтісненими на задній план, проте є важливими з погляду національної економічної безпеки (сільське господарство, енергетика) або підтримка зайнятості (текстильна, металургійна, суднобудівна промисловість), а з іншого, про галузі – "локомотиви" технічного прогресу (аерокосмічна галузь).

Сільське господарство, наприклад, в індустріальних країнах давно втратило роль базової галузі національної економіки. На його частку сьогодні припадає не більше 2–3% ВВП та 5% зайнятих [13]. До того, через високу вартість найманої робочої сили, сільськогосподарської техніки та оренди землі, продукція місцевих фермерів є досить часто дорожчою, ніж аналогічна імпортна продукція аграрних країн, що розвиваються. Все це змушує державу субсидувати аграрний сектор за рахунок платників податків. Величина таких субсидій є досить значною: в США – 21% від вартості сільськогосподарської продукції, в країнах Євросоюзу – в середньому 50, Норвегії – 57, а в Швейцарії – 82 % [13].

Метою та інструментом державного регулювання економіки є забезпечення макроекономічної стабільності. Зростаюча торгова відкритість економік індустріальних країн приносить їм багато стратегічних вигод, проте створює також перепони для окремих регіонів, галузей та великих національних корпорацій. Така тенденція спостерігається і в інших сферах

міжнародних господарських зв'язків – в кредитно-фінансовій, валютній сфері, в пересуванні виробничих капіталів. Лібералізація доступу нерезидентів у національний економічний простір у результаті прискорює технічно-економічне зростання кожної країни і, відповідно, підвищує рівень добробуту її жителів. Однак така відкритість економік створює навіть для розвинених держав значні загрози: можливі великомасштабні перекачування ресурсів, що часто приводять до девальвації, а іноді й до ревальвації валют. Все це впливає і на темпи інфляції, рівні зайнятості та доходів населення, стану платіжного балансу тощо.

Отже, враховуючи це, можна зробити висновок, що для здійснення державного регулювання підприємництва необхідні певні інструменти (правові, економічні та адміністративні), а також ефективні механізми їх застосування та реалізації. Будь-яка цільова спрямованість державного регулювання досягається за допомогою певного інструмента впливу.

1. Галиця І. Ринок + державне регулювання = ефективна економіка // Урядовий кур'єр. – 2000. – №. 177. – С.4. 2. Крупка М.і. Фінансово-кредитний механізм інноваційного розвитку економіки України, – Львів: Вид.центр ЛНУ імені Івана Франка, 2001. – С.78. 3. Волостков Н. Методологические основы анализа эффективности государственных предприятий. // Экономист. – 2002. – №5. – С.57. 4. Ревенков А. Планирование в системе государственного регулирования экономики. // Экономист. – 2001. – № 8. – С17. 5. Чайнов А,В. Крестьянское хозяйство. – М.: Экономика, 1989. – С. 253 – 254. 6. Шишков Ю. Экономическая роль государства в современном мире. // Экономист, 1999, №1, – С. 25. 7. Шишков Ю. Экономическая роль государства в современном мире. // Экономист, 1999, №1, – С. 26. 8. World Delopment 1991. Washington 1991, P.139, OECD. Economic Outlook, 1998. June. P. A 31. 9 Budget of the U.S. Government, 1999 Fical Year// Historical Tables. – P. 42–48. 10. Human Development Report 1996. Washington. 1996. P 64. 11. Ю. Шишков. Экономическая роль государства в современном мире // Экономика, 1999, №1, С.27. 12. World Development Indicators 1998. – Washington. 1998. – P. 72–74. 13. OECD in Figures. 1996 Edition. – P. 34, 35.

УДК: 3367.76:338.2

Я.С. Лапчук
Львівська комерційна академія

ГРОШОВІ СИСТЕМИ ЯК ОБ'ЄКТ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ

© Лапчук Я.С., 2005

Розкрито проблему визначення завдань характеру та розвитку державного регулювання грошових систем в економіках перехідного типу.

The problem of defining of the character and development of state regulation of money systems in economies of transitional type is explored.

Постановка проблеми та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Монетарні компоненти розвитку та становлення національної економіки постійно зростають в міру реформування економіки України та запровадження грошово-кредитних інструментів регулювання. Гроші та грошові системи постійно еволюціонували разом з економічними системами, набували нових ознак та властивостей. Деякі аспекти державного регулювання грошових систем лишалися поза достатньою увагою, що визначає цілі і зміст нашої роботи.